

Гордей О. Д.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул
Університету державної фіскальної служби України*

Кос Н. В.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Університету державної фіскальної служби України*

Хлівняк І. В.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Університету державної фіскальної служби України*

Hordei Oksana

*Doctor of Economics, Professor, Finance Department,
University of the State Fiscal Service of Ukraine*

Kos Nadiia

*Applicant of II (Master's) Level of Higher Education,
Specialty «Finance, Banking and Insurance»
University of the State Fiscal Service of Ukraine*

Khlivniak Irina

*Applicant of II (Master's) Level of Higher Education,
Specialty «Finance, Banking and Insurance»
University of the State Fiscal Service of Ukraine*

ДИНАМІКА ЗМІНИ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено сутність фінансової системи та визначено вплив основних макроекономічних показників, які впливають на фінансову систему України. Обчислено динаміку зміни показників: цін (індексу споживчих цін, індексу заробітної плати), економічної активності (валового внутрішнього продукту), ринку праці (зайнятості та безробіття), державних фінансів (державного та зведеного бюджетів). Досліджені показники носять стохастичний характер, адже не відображають реального стану розвитку фінансової системи України. Це відбувається внаслідок існування часового лагу, який полягає у відставанні у часі зміни значень макроекономічних показників порівняно з процесами, що спостерігаються під час реалізації основних завдань, які покладені на фінансову систему. Також у статті висвітлено основні проблеми розвитку фінансової системи України та негативну динаміку зміни макроекономічних показників. Запропоновано шляхи вдосконалення функціонування фінансової системи за рахунок урахування динаміки зміни розглянутих показників.

Ключові слова: макроекономічні показники, фінансова система України, індекс споживчих цін, індекс заробітної плати, валовий внутрішній продукт (ВВП), зайнятість, безробіття, державний бюджет.

Вступ та постановка проблеми. Створення високо-ефективної фінансової системи країни є однією з головних умов функціонування її економіки. Побудова раціональної та дієвої фінансової системи є доволі складним завданням, здійснення котрого потребує тривалого часу. Практика засвідчує, що становлення фінансових систем у розвинених державах відбувалося протягом 50–100 років, процеси їх удосконалення тривають донині.

На нинішньому етапі сучасна національна фінансова система перебуває у кризовому стані. Недосконалість законодавчої бази, соціально-політична нестабільність, відтік іноземних інвестицій, ведення воєнних дій на сході держави призвели до поглиблення кризових явищ і дисбалансу головних макроекономічних показників. Водночас комплексна взаємодія даних чинників і відсутність необхідних заходів стабілізації макроекономічного середовища не лише підсилюють процес занепаду національної фінансової системи, а й спричиняють дестабілізацію всіх її процесів. Тому дослідження аналізу макроекономічних показників, їх динаміки, структури, впливу на національну фінансову систему є актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні розробки з даної проблематики досліджувалися в працях вітчизняних науковців: О.І. Барановського, Ю.Я. Вавилова, О.Д. Василика, О.С. Власюка, Д.М. Дмитренко, М.М. Єрмошенка, Л.М. Клівіденка, О.В. Коваленка, О.П. Крайника, М.І. Крупки, Є.О. Медведкіної, І.Р. Михасюка, О.В. Луцишина, В.М. Орла, А.О. Русятинської, Т.А. Чупілка тощо.

Але, незважаючи на суттєвий доробок науковців у дослідженнях впливу макроекономічних показників на розвиток фінансової системи України, дане питання потребує більш глибокого дослідження.

Метою даної роботи є аналіз зміни макроекономічних показників та їхнього впливу на національну фінансову систему, висвітлення її основних проблем розвитку під впливом макроекономічних показників, а також пошуку шляхів їх вирішення.

Результати дослідження. Фінансова система являє собою сукупність фінансових інституцій, кожна з яких сприяє утворенню і застосуванню відповідних централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів

для проведення соціально-економічної діяльності країни у цілому та її регіонів.

Становлення та розвиток фінансової системи в нашій державі відбувалося одночасно зі становленням її державності. Завчасно відзначимо, що цей даний економічний сектор набув завершеного образу, але головні його елементи тією чи іншою мірою сформувалися та функціонують. Це системи державних, підприємницьких, приватних фінансів, фондових та валютних бірж, страхових, довірчих та інвестиційних компаній тощо [1].

У базис національної фінансової системи покладено три основоположні елементи (рис. 1). Основними макроекономічними показниками, які здійснюють вплив на фінансову систему України, є: ціни (індекс споживчих цін, індекс заробітної плати), економічна активність (валовий внутрішній продукт), ринок праці (зайнятість та безробіття), державні фінанси (державний та зведений бюджети).

Індекс споживчих цін – один із головних показників, що характеризує рівень інфляції у державі, він застосовується для побудови державної політики, аналізу і прогнозів цінних процесів як в економіці, так і у фінансовій системі зокрема [1]. Стрімкий розвиток девальвації національної грошової одиниці у 2015 р. суттєво посилив інфляційні процеси, що призвело до відповідного зниження рівня реальної заробітної плати (рис. 2).

У 2015 р. індекс споживчих цін збільшився до 124,9%, а 2015 р. досягнув 143,3%, індекс реальної заробітної плати протягом даних років знизився до 86,5% і 90,1% відповідно. Протягом 2016–2017 років індекс був у межах 104,1–113,7%, а індекс реальної заробітної плати – 106,5–118,9%, тобто протягом останніх чотирьох років суттєвого поліпшення добробуту наших громадян, доходи котрих формуються завдяки заробітній платі, не відбулося.

Рівень економічного розвитку держави здійснює вплив на величину та структуру споживчих затрат населення. Відповідно до даних Світового банку, у нашій державі в 2019 р. ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності (далі – ПКС) становив 13 341 дол. США, і наша держава в рейтингу даного показника серед 187 держав світу посіла 97-е місце [5]. Низький рівень доходів споживчих витрат наших громадян є незначними, а в їх структурі ключову роль займають витрати на харчові продукти.

Валовий внутрішній продукт (далі – ВВП) характеризує загальну ринкову вартість кінцевої товарної продукції

та послуг, які вироблені підприємницькими структурами, організаціями й установами в поточному періоді на економічній території країни. Він є суттєвим індикатором соціально-економічного розвитку держави. Під час обрахунку ВВП можна надати оцінку виробничих і споживчих результатів, темпів економічного зростання, продуктивності праці, а також сформувати уявлення щодо загального добробуту нації [7, с. 804].

Динаміка ВВП у нашій державі характеризується значними коливаннями, які відбуваються в умовах високих темпів інфляції та відносної стабільності курсу національної грошової одиниці (табл. 1). Отже, складові елементи фінансової системи мають передбачати ймовірність реалізації основних фінансових ризиків під час реалізації завдань, які на неї покладені.

Зазначимо, що існуючі статистичні дані відображають реальний ВВП тільки у цінах попереднього року, і за такої методики порівняння динаміки реального та номінального ВВП у довгостроковому періоді є некоректним. Із табл. 1 видно, що протягом 2015–2019 рр. номінальний ВВП України збільшився з 1 979 458 млн грн до 3 974 564 млн грн, тобто в два рази, а реальний ВВП – із 1 430 290 млн грн до 3 675 728 млн грн, що також більше у 2,56 рази. На наше переконання, дані номінального ВВП у доларовому еквіваленті є прийнятними для аналізу динаміки ВВП нашої держави.

У сучасних умовах ринок праці є доволі складним і динамічним елементом ринкової фінансової системи держави. Регулюючи процеси формування попиту і пропозиції на робочу силу, ринок праці здійснює вплив на зайнятість та безробіття населення в державі.

Сучасні фінансова й економічна науки довели, що на стан зайнятості в державі безпосередньо впливають відсоткові ставки за кредитами і депозитами, структура державної казни та державних затрат, інвестиції суб'єктів підприємницької діяльності, співвідношення нагромадження і споживання в домогосподарствах, оподаткування тощо. Усе це підкреслює важливість аналізу закономірностей організації робочих місць та функціонування ринку праці, котрий перебуває у зв'язку з указаними явищами, які формують національну фінансову систему [8].

Динаміку зайнятості та безробіття населення показано в табл. 2.

Із табл. 2 можемо сказати, що починаючи з 2015 р. спостерігається тенденція до зменшення рівня зайнятого населення. Протягом останніх п'яти років кількість зайнятого населення у віці 17–70 років коливалася в межах

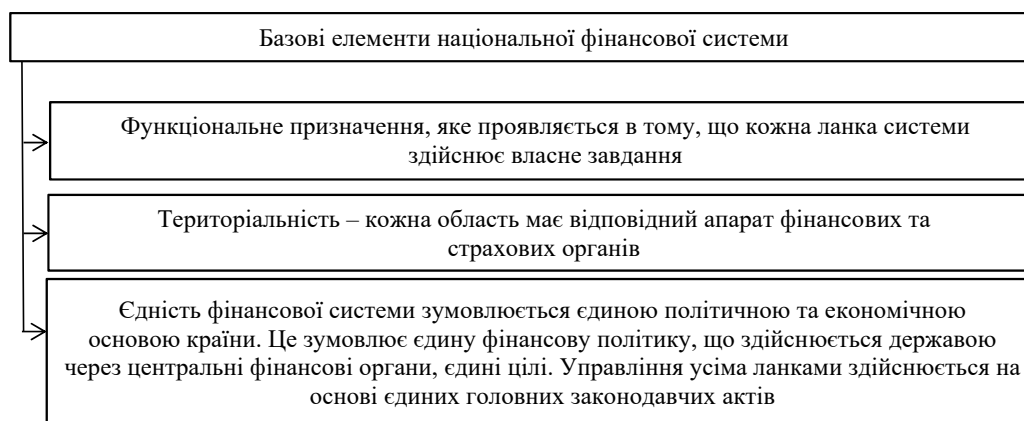

Рис. 1. Основні елементи національної фінансової системи

Джерело: складено авторами на основі [2]

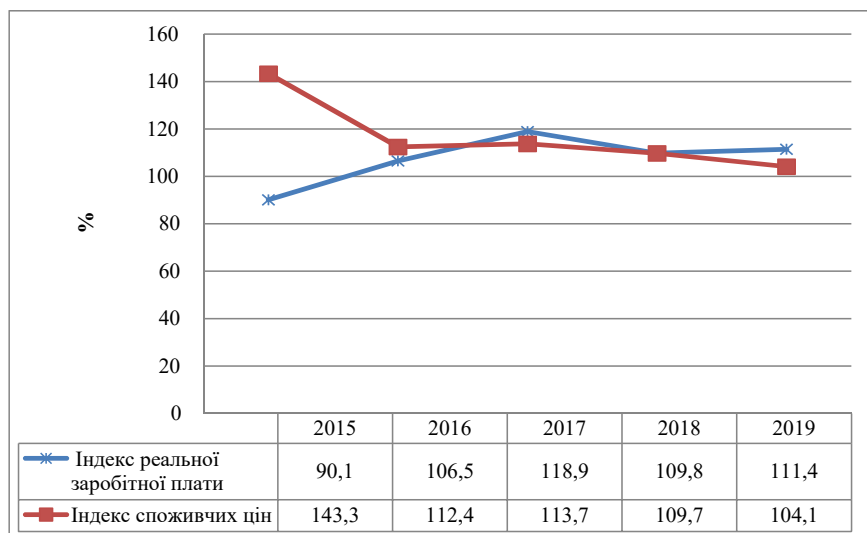

Рис. 2. Динаміка індексів реальної заробітної плати та споживчих цін в Україні протягом 2015–2019 рр., %

Джерело: складено авторами на основі [4]

17 млн осіб. У 2019 р. рівень безробіття становив 8,6%, що є нижчим, ніж показники минулих років. Головними причинами спаду зайнятості і збільшення рівня безробіття в нашій державі є передусім погіршення політичної ситуації, воєнні дії на Сході України, анексія Криму. Через ці події відбувається закриття підприємницьких структур, скорочення робочого тижня або дня [9].

Варто наголосити, що в 2018 р. порівняно з 2017 р. у складі безробітних за причинами незайнятості відбулося збільшення питомої ваги осіб, які звільнені за власним бажанням, за угодою сторін, звільнені у зв'язку із закінченням терміну угоди чи угоди найму, з військової строкової служби тощо. Водночас спостерігалось зниження частки безробітних вивільнених осіб з економічних причин; не працевлаштованих після закінчення навчальних закладів; звільнених відповідно до стану здоров'я, через

оформлення пенсії; тих, що мали сезонний характер роботи, і не зайнятих через здійснення домашніх обов'язків [9].

Для фінансової системи будь-якої країни світу управління державними фінансами відіграє ключову роль, від якої більшою мірою залежить рівень розвитку не лише фінансової системи, а й загального рівня життя населення. Перед органами державної влади кожного року постає завдання стосовно забезпечення співвідношення державної казни в частині обсягу передбачених витрат із загальним рівнем доходів і находжень.

Через той чи інший бюджет держава акумулює грошові кошти для фінансування основних напрямів економічного та соціального розвитку, тому проаналізуємо доходи і видатки державної казни України. Динаміку доходів державного

бюджету показано на рис. 3.

Із рис. 3. бачимо, що динаміка фактичних доходів за 2015–2019 рр. збільшилася на 463 584,10 млн грн, або на 86%. У 2015 р. доходи державного бюджету було перевиконано на 0,50%, у 2016 р. виконано на 98%, у 2017 р. – на 99,57%, у 2018 р. виконано на 98,02%, у 2019 р. – на 99,10%.

Загальний фонд становить лівову частку доходів державного бюджету. За досліджувані роки його динаміка збільшилася на 399 661,75 млн грн, або на 79%. Протягом 2015 р. план доходів загального фонду був перевиконаний на 2,43%, протягом 2016 р. план доходів був виконаний на 99,82%, протягом 2017 р. – на 99,47%, протягом 2018 р. – на 98,90%, протягом 2019 р. – на 99,44%.

Спеціальний фонд становить незначну частку в доходах державної казни, але його динаміка за 2015–2019 роки

Таблиця 1

Динаміка ВВП України протягом 2015–2019 рр.

	ВВП			Номінальний ВВП на душу населення			
				грошовий еквівалент		індекси, %	
	номінальний, млн грн	реальний, млн грн	номінальний, млн дол. США	грн	дол. США	грн	дол. США
2015	1979458	1430290	90615	46210,2	2115,4	129,0	70,2
2016	2383182	2034430	93270	55853,5	2185,9	120,9	103,3
2017	2982920	2445587	112154	70224,3	2640,3	125,7	120,8
2018	3558706	3083409	130832	84192,0	3095,2	119,9	117,2
2019	3974564	3675728	153781	94589,8	3659,8	112,4	118,2

Джерело: складено авторами на основі [6]

Таблиця 2

Динаміка зайнятості та безробіття населення протягом 2015–2019 рр.

	Всього населення	Економічно активне населення	Зайняте населення	Безробітне населення	Рівень безробіття	Зареєстрованих безробітних
2015	42760,5	17396,0	15742,0	1654,0	9,5%	461,1
2016	42584,5	17303,6	15626,1	1677,5	9,7%	407,2
2017	42386,4	17193,2	15495,9	1697,3	9,9%	352,5
2018	42153,2	17296,2	15718,6	1577,6	9,1%	341,7
2019	41902,4	17381,8	15894,9	1486,9	8,6%	338,2

Джерело: складено авторами на основі [9]

збільшилась на 63 922,35 млн грн, або в два рази. Протягом 2015 р. план доходів спеціального фонду був виконаний на 76,85%, протягом 2016 р. – на 74,43%, протягом 2017 р. перевиконано на 0,22%, протягом 2018 р. – на 90,86%, протягом 2019 р. – на 95,90%.

Динаміку структури доходів державного бюджету відображено на рис. 4.

Із рис 4. бачимо, що у структурі доходів державної казни найбільше становлять податкові надходження протягом 2015–2019 рр. Їх динаміка підвищилася на 390 358,47 млн. грн, або на 95%. Протягом 2015 р. план податкових надходжень був виконаний на 99,86%, протягом 2016 р. був перевиконаний на 0,24%, протягом 2017 р. виконаний на 99,19%, протягом 2018 р. – на 99,17% та протягом 2019 р. – на 95,13%. У структурі податкових надходжень найбільше податкових платежів надходить із ПДФО та податкових платежів на міжнародну торгівлю.

Неподаткові надходження становлять незначну частку в структурі доходів державної казни, протягом звітного періоду їх динаміка збільшилася на 66 677,72 млн грн, або на 55%. У 2015 р. план неподаткових надходжень був перевиконаний на 8,59%, протягом 2016 р. виконаний на 94,17%, протягом 2017 р. – на 96,13%, протягом 2018 р. – на 95,91% і в 2019 р. перевиконаний на 20,14%. У структурі неподаткових надходжень найбільше надходить із доходів від власності та підприємницької діяльності.

Здійснено аналіз динаміки витатків державної казни України (рис. 5).

Із рис. 5 можемо спостерігати, що витатки державної казни України протягом 2015–2019 рр. підвищилися на 495 980,10 млн грн, або на 85%. Протягом 2015 р. план витатків державної казни України було виконано на 96,24%, протягом 2016 р. – на 96,66%, протягом 2017 р. – на 96,43%, протягом 2018 р. – на 95,29% і протягом 2019 р. – на 98,15%.

Витатки загального фонду становлять лівову частку бюджетних витатків, протягом досліджуваного періоду вони збільшилися на 417 848,47 млн грн, або на 76%. Про-

тягом 2015 р. план витатків загального фонду був виконаний на 98,21%, 2016 р. – на 99,30%, 2017 р. – на 98,65%, 2018 р. – на 97,61% та в 2019 р. – на 97,82%. Витатки спеціального фонду протягом 2015–2019 р. збільшилися на 78 131,63 млн грн, або в 2,4 рази. Витатки спеціального фонду у 2015 р. було виконано на 71,89%, 2016 р. – на 68,89%, 2017 р. – на 79,91%, 2018 р. – на 79,11%, протягом 2019 р. перевиконано на 1,04%.

Динаміку структури витатків державного бюджету України за функціональною класифікацією показано в табл. 3.

Із табл. 3 бачимо, що в структурі державних витатків України найбільшу кількість становлять бюджетні трансферти, їх динаміка протягом досліджуваного періоду підвищилася на 86 321,96 млн грн, або на 50%. На другому місці – витатки на соціальний захист та соціальне забезпечення, протягом досліджуваного періоду динаміка цих витатків підвищилася на 114 927,67 млн грн, або у два рази. На третьому місці знаходяться загальнодержавні функції, їх динаміка протягом досліджуваного періоду підвищилася на 65 089,79 млн грн, або на 62%. Витатки на громадський порядок, безпеку і судову владу також є значними, за звітні роки їх динаміка підвищилася на 85 507,79 млн грн, або у два рази. Також значну частку витатків становлять витатки на оборону, протягом 2015–2019 рр. їх динаміка збільшилася на 54 622,51 млн грн, або у два рази. У цілому по всіх статтях витатків спостерігається позитивна динаміка.

Аналіз макроекономічних показників свідчить про те, що на сучасному етапі фінансова система України має цілу низку проблем, зокрема: відсутність системного підходу до реструктуризації, ефективності функціонування фінансової системи; дуже повільний темп реформ, нечітка визначеність із конкретним напрямом реформ; нестабільність валютного курсу, коливання котрого негативно здійснює вплив на іноземних інвесторів.

Для вдосконалення фінансової системи України необхідно: по-перше, налагодити функціонування монетар-

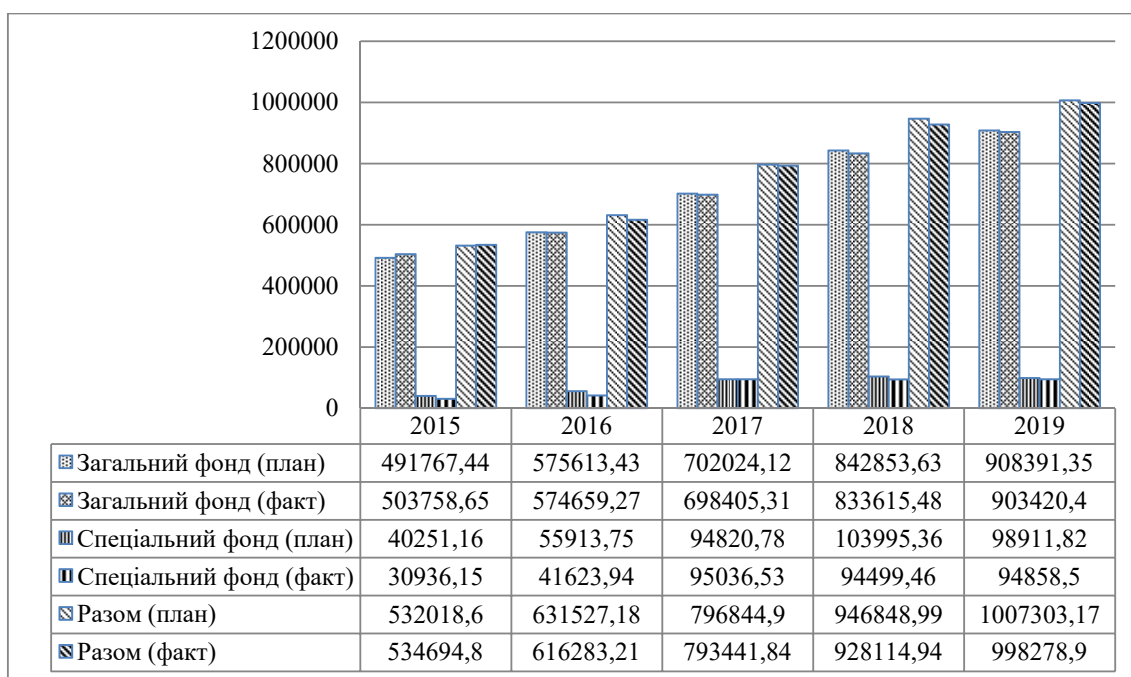

Рис. 3. Динаміка доходів державного бюджету України протягом 2015–2019 рр., млн грн

Джерело: складено авторами на основі [10; 11]

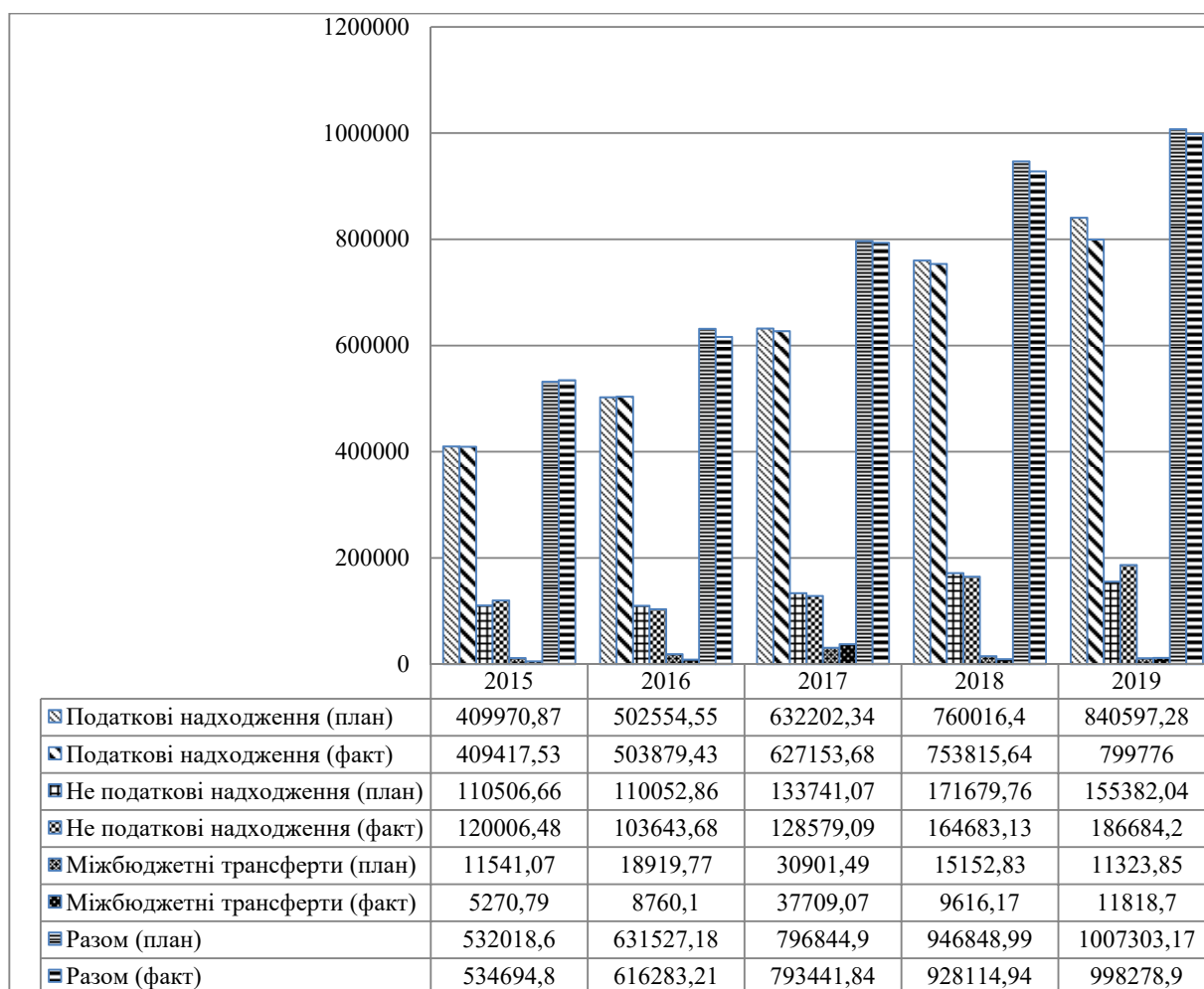

Рис. 4. Динаміка структури доходів державного бюджету України за 2015–2019 рр., млн грн

Джерело: складено авторами на основі [10; 11]

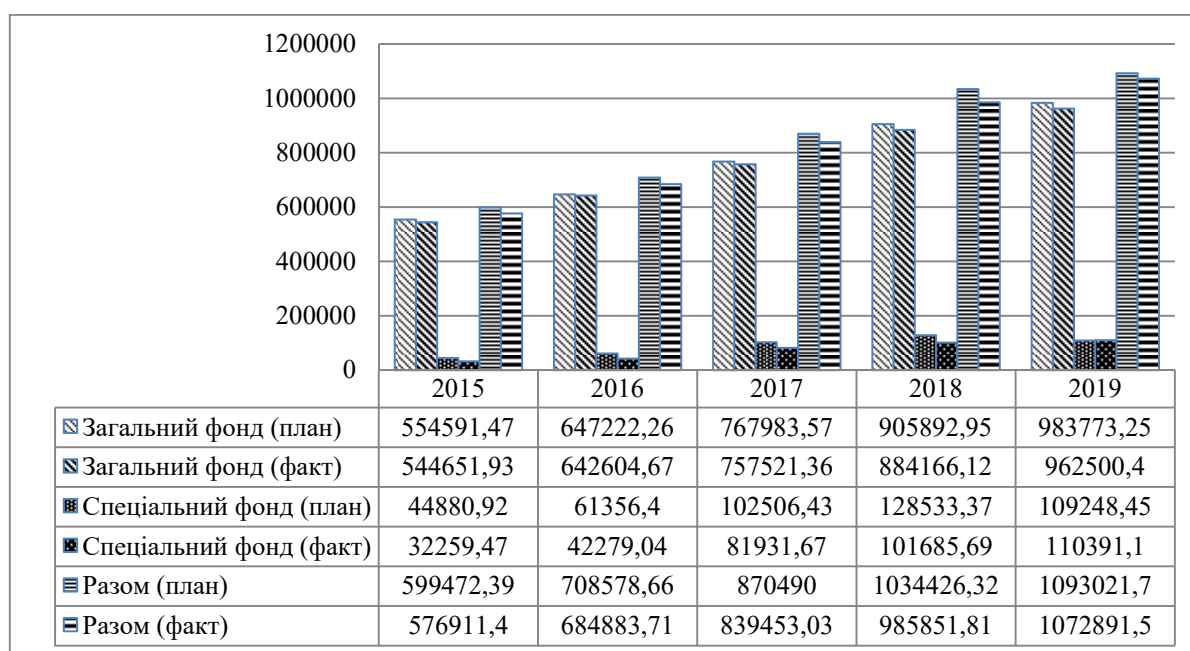

Рис. 5. Динаміка видатків державної казни України протягом 2015–2019 рр., млн грн

Джерело: складено авторами на основі [10; 11]

Динаміка структури видатків державного бюджету України
за функціональною класифікацією протягом 2015–2019 рр., млн грн

Видаткова структура	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Загальнодержавні функції	103116,71	118049,27	142492,71	162958,08	168206,5
Оборона	52005,19	59350,76	74346,22	97024,05	106627,7
Громадський порядок, безпека та судова влада	54643,41	71670,44	87850,48	116875,92	140151,2
Економічна діяльність	37135,41	31422,32	47000,12	63600,86	72365,1
Охорона навколишнього природного середовища	4052,97	4771,62	4739,94	5241,20	6316,2
ЖКГ	21,49	12,51	16,94	29,69	108,0
Охорона здоров'я	11450,41	12464,61	16729,38	22618,04	38561,6
Духовний і фізичний розвиток	6619,15	4958,94	7898,06	10107,7	9967,0
Освіта	30185,69	34826,47	41297,31	44324,33	51657,6
Соціальний захист та соц. забезпечення	103700,93	151961,47	144478,87	163865,58	218628,6
Міжбюджетні трансферти	173980,04	195395,30	272603	299206,36	260302,0
Загалом	576911,4	684883,71	839453,03	985851,81	1072891,5

Джерело: складено авторами на основі [10; 11]

ної і банківської систем. По-друге, усі фінансові ланки, діяльність органів і інституцій, які функціонують у сфері фінансів, необхідно вдосконалити. Стратегія та тактика реформування фінансів повинні полягати в поступовій реструктуризації, яка передбачатиме подальшу трансформацію. Необхідно звернути більше уваги на проблеми економічного розвитку і зростання, розроблення нормативно-правової бази [12].

Висновки. Отже, фінансова система є сукупністю фінансових інститутів, кожен із котрих сприяє утворенню і використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів для здійснення фінансової діяльності в країні, тобто діяльності з приводу мобілізації, розподілу і застосування централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення функцій

і завдань держави й місцевих органів влади. Від фінансової системи залежить забезпечення реального сектору економіки фінансовими ресурсами. Дослідивши вплив макроекономічних показників: цін (індексу споживчих цін, індексу заробітної плати), економічної активності (валового внутрішнього продукту), ринку праці (зайнятості та безробіття), державних фінансів (державного та зведеного бюджету) на фінансову систему України, можемо сказати, що протягом 2015–2019 рр. вони є стохастичними, адже їх статистичне збільшення не вказує на реальний рівень розвитку фінансової системи України. Запропоновані нами напрями вдосконалення національної фінансової системи позитивно вплинуть як на її розвиток, так і на подальше поліпшення макроекономічних показників.

Список використаних джерел:

1. Орел В.М. Фінансова система як невід'ємна складова економічного процесу країни. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Т. 1. № 1. С. 141–152. ISSN 2415-8453.
2. Коваленко О.В. Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізаційних процесів : автореф. дис. ... к. е.н. : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» ; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2015. 21 с.
3. Когтев М. Дослідження залежності індексу споживчих цін. *Мистецтво наукової думки*. 2019. № 3. С. 25–26. URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2617-7064/article/view/143> (дата звернення: 27.10.2020).
4. Індекс реальної заробітної плати. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/index/> (дата звернення: 25.10.2020).
5. Індекс інфляції в Україні. 2020. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 25.10.2020).
6. List of countries by GDP (PPP) per capita. URL : [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(PPP\)_per_capita](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_per_capita) (дата звернення: 06.10.2020).
7. Національний банк України. Монетарна політика. URL : <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 25.10.2020).
8. Клівіденко Л.М., Русятинська А.О. Сучасні проблеми дослідження макроекономічних показників у контексті розвитку економіки. *Гроші, фінанси і кредит*. 2016. Вип. 10. С. 804–808.
9. Чупілко Т.А. Ринок праці та безробіття як відображення соціально-економічної ситуації. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua> (дата звернення: 25.10.2020).
10. Державна служба статистики України. Офіційне Інтернет-представництво. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 25.10.2020).
11. Офіційні дані Державної казначейської служби України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua> (дата звернення: 25.10.2020).
12. Офіційні дані Міністерства фінансів України. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/> (дата звернення: 25.10.2020).
13. Мейш А.В. Перспективи розвитку фінансової системи України. Вісник Хмельницького національного університету. *Економічні науки*. 2019. № 1. С. 70–74.

References:

1. Orel V.M. (2016) Finansova sistema yak nevid'jemna skladova ekonomichnogo procesu krajiny [Financial system as an integral part of the economic process of the country]. *Ukrainian Journal of Applied Economics*, vol. 1, no. 1, pp. 141–152. ISSN 2415-8453.
2. Kovalenko O.V. (2015) Rozvytok finansovoi systemy Ukrainy v umovakh globalizacijnykh procesiv [Development of the financial system of Ukraine in the conditions of globalization processes] (PhD Thesis). National University of Ivan Franko of Lviv. Lviv. 21 p.

3. Kogtev M. (2019). Doslidzhennja zalezhnosti indeksu spozhyvchykh cin [Study of the dependence of the consumer price index]. *The Art of Scientific Thought*, vol. 3, pp. 26–26. Available at: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2617-7064/article/view/143> (accessed 27 October 2020).
4. Index of real wages. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/labor/salary/index/> (accessed 25 October 2020).
5. Inflation index in Ukraine 2020. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (accessed 25 October 2020).
6. List of countries by GDP (PPP) per capita. Available at: [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(PPP\)_per_capita](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_per_capita) (accessed 06 October 2020).
7. National Bank of Ukraine. Official site. Monetary policy. Available at: <https://bank.gov.ua/> (accessed 25 October 2020).
8. Klividenko L.M., Rusyatsynska A.A. (2016) Suchasni problemy doslidzhennja makroekonomichnykh pokaznykiv u konteksti rozvytku ekonomiky [Modern problems of research of macroeconomic indicators in the context of economic development]. *Money, finance and credit*, vol. 10, pp. 804–808.
9. Chupilko T.A. (2020) Rynok praci ta bezrobittja jak vidobrazhennja socialjno-ekonomichnoji sytuaciji [Labor market and unemployment as a reflection of the socio-economic situation]. *E-journal «Effective Economy»*, no. 10. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (accessed 25 October 2020).
10. State Statistics Service of Ukraine. Official online representation. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 25 October 2020).
11. Official data of the State Treasury Service of Ukraine. Available at: <https://www.treasury.gov.ua/ua> (accessed 25 October 2020).
12. Official data of the Ministry of Finance of Ukraine Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/> (accessed 25 October 2020).
13. Meish A.W. (2019) Perspektyvy rozvytku finansovoji systemy Ukrajinny [Prospects for the development of the financial system of Ukraine]. *Visnyk of Khmelnytsky National University. Economic sciences*, no. 1, pp. 70–74.

ДИНАМИКА ИЗМЕНЕНИЙ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА ФИНАНСОВУЮ СИСТЕМУ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье исследована сущность финансовой системы и определено воздействие основных макроэкономических показателей, влияющих на финансовую систему Украины. Установлена динамика изменения показателей: цен (индекса потребительских цен, индекса заработной платы), экономической активности (валового внутреннего продукта), рынка труда (занятости и безработицы), государственных финансов (государственного и сводного бюджетов). Исследованные показатели носят стохастический характер, так как не отражают реального состояния развития финансовой системы Украины. Это происходит вследствие существования временного лага, который заключается в отставании во времени изменения значений макроэкономических показателей по сравнению с процессами, которые наблюдаются при реализации основных задач, что возложены на финансовую систему. Также в статье освещены основные проблемы развития финансовой системы Украины и отрицательной динамики изменения макроэкономических показателей. Предложены пути совершенствования функционирования финансовой системы за счет учета динамики изменения рассматриваемых показателей.

Ключевые слова: макроэкономические показатели, финансовая система Украины, индекс потребительских цен, индекс заработной платы, валовой внутренний продукт (ВВП), занятость, безработица, государственный бюджет.

DYNAMICS OF CHANGES IN MACROECONOMIC INDICATORS AND THEIR INFLUENCE ON THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE

Summary. The creation of a highly efficient financial system of the country is one of the main conditions for the functioning of its economy. The essence of the financial system and determines the impact of the main macroeconomic indicators affecting the financial system of Ukraine were examined in the article. The dynamics of changes in indicators: prices (consumer price index, wage index), economic activity (gross domestic product), labor market (employment and unemployment), public finance (state and consolidated budgets) were established. It is possible to provide an assessment of production and consumer results, economic growth rates, labor productivity, as well as to form an idea of the general standard of living of the population when determining the dynamics of changes in macroeconomic indicators. The imperfection of the legal framework, socio-political instability, the outflow of foreign investment, the conduct of military operations in the East of the state have led to a deepening of the crisis and an imbalance in the main macroeconomic indicators. Analysis of macroeconomic indicators showed that at the present stage, the financial system of Ukraine has a number of problems. These include the lack of: a systematic approach to restructuring, the effectiveness of the functioning of the financial system; slow pace of reforms, unclear certainty with a specific direction of reforms; instability of the exchange rate, fluctuations in which have a negative impact on foreign investors. The investigated indicators are stochastic in nature, because they do not reflect the real state of development of the financial system of Ukraine. This is due to the existence of a time lag, which consists in the time lag of changes in the values of macroeconomic indicators in comparison with the processes that are observed during the implementation of the main tasks that are entrusted to the financial system. Also, the article highlights the main problems of the development of the financial system of Ukraine and the negative dynamics of changes in macroeconomic indicators. The ways of improving the functioning of the financial system by taking into account the dynamics of changes in the considered indicators were proposed.

Key words: macroeconomic indicators, financial system of Ukraine, consumer price index, wage index, gross domestic product (GDP), employment, unemployment, state budget.